

#UkrFinForum17

День 1. Панель 2-2

Тема: «Товарні біржові торги: реалії сьогодення та майбутнє»

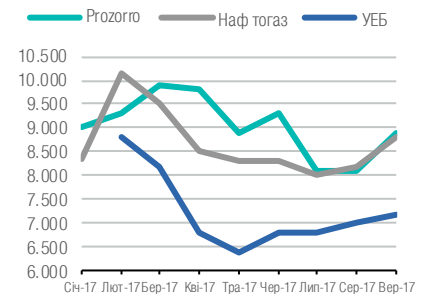
Наразі Україна досі значною мірою залежна від міжнародної торгівлі сировиною і є ціноутримувачем з основних видів сировини, що імпортується (природний газ, нафта і нафтопродукти, вугілля) та експортується (зерно). Згідно з аналізом **Тимура Хромаєва, голови Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку**, сукупний розмір ринків природного газу, вугілля, електроенергії, зернових та сояшнику становить приблизно 25 млрд доларів США, або приблизно 27% ВВП України у 2016 році. Цей величезний об'єм торгівлі відкритий до значних коливань цін, і її учасники нагально потребують фінансових інструментів, які допомагали б ефективно управляти відповідними ризиками.

Як зазначив **Овайн Джонсон, керуючий директор департаменту досліджень ринків енергоресурсів та розвитку продуктів Чиказької товарної біржі**, проблему управління ціновими ризиками та ефективності функціонування товарного ринку України загалом мають вирішити саме сильні інституції товарно-сировинних бірж і розробка надійних цінових еталонів, так званих benchmarks. Як локація для біржової торгівлі сировиною Україна має величезний потенціал і вже зробила в цьому напрямку перші кроки. Створення еталонів – це непросте справа, що вимагає зусиль у трьох основних напрямках: товар, операційна діяльність та регулювання. Але перевага України у тому, що вона може вчитися на чужих помилках і повторювати найкращий досвід.

Олексій Дубовський, голова біржового комітету Української енергетичної біржі (УЕБ), вважає, що Україна рухається в бік усунення монополій та олігополій на енергетичних ринках, проводячи реформи, подібні до тих, які нещодавно проводив Євросоюз у межах третього енергопакета. На тлі цього руху УЕБ показала суттєві досягнення: за трохи більш ніж рік обсяг реалізації становив 22 млрд гривень, і між 600 учасниками було укладено понад 13 000 угод, усі з яких завершилися поставками. При цьому продаж УЕБ сягнув понад 21% від українського ринку бензину та дизельного палива, 15% ринку скрапленого вуглеводневого газу і 6% ринку вугілля. З 2017 року УЕБ почала вести торги природним газом на умовах форвард, при цьому обсяги та кількість учасників постійно зростають. Біржові торги природним газом УЕБ демонструють більшу ефективність, ніж його закупівлі на Prozorro – протягом першого півріччя 2017 державні компанії купляли газ через Prozorro за цінами на 6-38% дорожче ніж на УЕБ. Це ще одне підтвердження того, що на сьогодні біржова торгівля – це найефективніший інструмент торгівлі з можливістю хеджування ризиків та отримання репрезентативних цінових індикаторів. Ефективне ціноутворення у свою чергу сприяє підвищенню конкурентоспроможності України, насамперед у Центральній та Східній Європі.

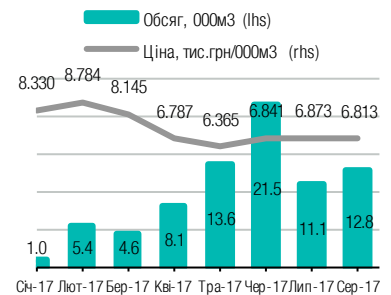
ПОНЕДІЛОК, 25 ВЕРЕСНЯ 2017

Ціни на природний газ в Україні (грн/000м3)

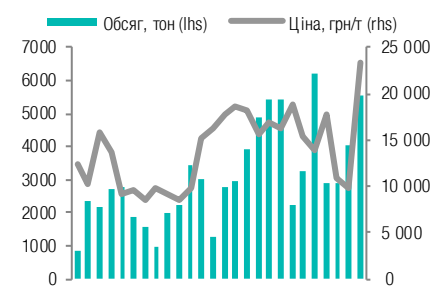
Джерело: Українська енергетична біржа.

Торгівля природним газом на УЕБ

Джерело: Українська енергетична біржа.

Торгівля автомобільним СВГ на УЕБ*

Джерело: Українська енергетична біржа.

* - Поставка автотранспортом.

Сировинні біржі дозволяють виробникам ефективніше управляти ціновими ризиками й знижувати витрати пов'язані з фінансуванням

Але як розповів **Олег Ткаченко, голова правління Української біржі**, власного ціноутворення досі немає. На думку Ткаченка, Україна могла б стати регіональним центром ціноутворення Чорноморського басейну – для цього треба зробити власний ліквідний ринок деривативів. Бо якщо великі виробники можуть торгувати за допомогою індикативних цін, наприклад, Чиказької товарної біржі, то малі й середні виробники і трейдери такої можливості не мають. Зараз Українська біржа веде активну підготовку до становлення ринку ф'ючерсів. Важливий новий крок – це запуск інструмента, в якого буде єдина ціна на умовах СРТ Одеса з поставкою на одному з пулу визначених зернових елеваторів. За допомогою цього нового інструмента малі та середні українські аграрії зможуть хеджувати ризики великих цінових коливань і таким чином знизити вартість фінансування від банків.

Створене біржами краще управління ризиками і більша ліквідність приваблюють банки

На цьому також наголосила **Лія Сорока, програмний менеджер ECA Agricultural Financial Services IFC**, сказавши, що розробка ефективних фінансових інструментів за участю товарних бірж створює для аграріїв та інших ринкових учасників нові великі можливості, адже краще управління ризиками і більша ліквідність приваблює банки. Але для подальшого розвитку цього інструментарію потрібно створити передумови, передусім чіткі регульовані правила гри. Саме вони дозволяють створити ефективні біржові ринки для торгівлі сировиною, які у свою чергу дуже позитивно впливають на економіку, торговельні обсяги й доступ до дешевого фінансування. Україні ще треба багато чого зробити у цьому напрямку, бо наразі біржовий ринок із торгівлі сировиною слабко розвинений: торговельні обсяги низькі й виконуються переважно за спотовими цінами. А через брак регулятивних норм бракує і прозорого ціноутворення, і ефективних механізмів взаємодії та ліцензування.

Наявність ефективного регуляторного середовища надає впевненості ринку й приваблює інвесторів

Чому українська біржова торгівля сировиною досі не відбулася як сильна впливова система, пояснював **Кевін Пікколі, заступник директора офісу з міжнародної співпраці Комісії з регулювання ринків товарних ф'ючерсів США**. Він зазначив, що для створення максимально сприятливого регуляторного середовища потрібна постійна широка дискусія між регуляторами, біржами, виробниками та іншими учасниками ринку, тобто має бути проведена велика командна робота. Також дуже важлива інформація з ринку, прозора й доступна для всіх учасників. Велику роль відіграють чіткі розвинені механізми поставки та контролю якості, судові процеси. Що стосується регулювання, воно не має стати перерегулюванням, тобто не треба дозволяти здійснювати торговельну діяльність, а лише забороняти небажані й негативні аспекти цієї діяльності. Велику частку регуляторної діяльності має брати на себе індустрія, а саме відповідні індустріальні спілки та асоціації. Таке органічне та ефективне регуляторне середовище надає впевненості ринку й залучає інвестиції.

Бізнес центр "Леонардо", 11-й пов.
вул. Богдана Хмельницького, 19-21
Київ, 01030 Україна
Телефон: +38 044 3777040

WEB www.icu.ua

@ICU_UA

ІНВЕСТИЦІЙНО-БАНКІВСЬКІ ПОСЛУГИ

Макар Пасенюк, CFA, керуючий директор
makar.paseniuk@icu.ua

Роман Нікітов, ACCA, директор
roman.nikitov@icu.ua

Руслан Кільмухаметов, директор
ruslan.kilmukhametov@icu.ua

Іван Швиданенко, директор
ivan.shvydanenko@icu.ua

Юрій Камарицький, віце-президент
yuriy.kamarytskyi@icu.ua

Руслан Патлавський, директор
ruslan.patlavsky@icu.ua

СТРАТЕГІЧНИЙ ТА КОРПОРАТИВНИЙ РОЗВИТОК

Влад Сінані, директор
vlad.sinani@icu.ua

ТОРГОВЕЛЬНІ ОПЕРАЦІЇ

Костянтин Стеценко
керуючий директор
konstantin.stetsenko@icu.ua

Сергій Беляєв
трейдер, ЦП з фіксованим доходом
sergiy.byelyayev@icu.ua

Віталій Сівач
трейдер, ЦП з фіксованим доходом, валюти
vitaliy.sivach@icu.ua

Лілія Кубитович
управління активами
liliya.kubytovych@icu.ua

Євгенія Грищенко
продаж ЦП з фіксованим доходом
yevgeniya.gryshchenko@icu.ua

Богдан Воротилін
фінансовий аналітик, АПК
bogdan.vorotilin@icu.ua

АНАЛІТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Олександр Вальчишен
керівник аналітичного департаменту
alexander.valchysheh@icu.ua

Олександр Мартиненко
керівник підрозділу аналізу корпорацій,
небанківський сектор
alexander.martynenko@icu.ua

Тарас Котович
старший фінансовий аналітик,
державний борг
taras.kotovyeh@icu.ua

Михайло Демків
фінансовий аналітик, банківський сектор
mykhaylo.demkiv@icu.ua

ТОВ «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КАПІТАЛ УКРАЇНА» Ліцензії НКЦПФР на здійснення професійної діяльності на фондовому ринку: дилерська діяльність – АЕ 263019, брокерська діяльність – АЕ 263018, депозитарна діяльність депозитарної установи – АЕ 286555, діяльність андерайтера – АЕ 263020.

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ / РОЗКРИТТЯ ДОДАТКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Цю аналітичну публікацію підготовлено у ТОВ «Інвестиційний капітал Україна» суто для інформаційних цілей для своїх клієнтів. Вона не є інвестиційною порадою або пропозицією продати чи купити будь-який фінансовий інструмент. Тоді як було вжито відповідних заходів, щоб опублікована інформація не була неправдивою чи вводила в оману, ТОВ «Інвестиційний капітал Україна» не робить заяв, що вона є повною і точною. Інформація, що міститься у цій публікації, може бути змінена без жодних попереджень. Захист авторських прав та права на базу даних присутні в цій публікації, і її не може відтворити, поширити або опублікувати будь-яка особа для будь-яких цілей без попередньої згоди ТОВ «Інвестиційний капітал Україна». Усі права захищено. Будь-які інвестиції, згадані тут, можуть включати значний ризик, не обов'язково у всіх юрисдикціях, можуть бути неліквідними і не можуть бути прийнятними для всіх інвесторів. Вартість або дохід згаданих тут інвестицій можуть змінюватися або залежати від обмінного курсу. Історичні дані не можуть бути підставою для майбутніх результатів. Інвестори мають робити власні дослідження та приймати рішення, не покладаючись на цю публікацію. Лише інвестори зі значними знаннями й досвідом у фінансових питаннях, спроможні оцінити переваги та ризики, мають розглядати інвестиції в будь-якого емітента або ринок, а інші особи не повинні робити жодних дій на підставі цієї публікації.

Будь-ласка надсилайте запит про додаткову інформацію із цього звіту на research@icu.ua.